

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ

Ε. ΜΕΓΑΠΑΝΟΥ
Μαιευτήρος - Γυναικολόγου

Εἰς τὸ προηγούμενο τεύχος, τὸ «Ἐλευθὸ» εἶχε ἀναφερθεῖ, μᾶλλον εἰδησεογραφικὰ, στὸ Συνέδριο πὸ εἶχε ὀργανώσει τὸ ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ τοῦ Μαιευτηρίου «Λητώ», δημοσιεύοντας μιὰ περιορισμένη περίληψη τῶν θεμάτων πὸ συζητήθηκαν σ' αὐτό.

Βέβαια δὲν εἶναι εὐκόλο ν' ἀφιερωθοῦν οἱ περισσότερες σελίδες τοῦ περιοδικοῦ γιὰ νὰ περιλάβουν πλήρη ὅλα τὰ τόσο ἐνδιαφέροντα αὐτὰ θέματα. Ὅστόσο, ἀξίζει νὰ προτάξουμε τώρα τὴν ἐναρκτήριον —εἰσαγωγικὴν, θὰ λέγαμε— ὁμιλίαν τοῦ μαιευτήρα - γυναικολόγου κ. Ε. Μεγαπάνου πὸ παρουσιάζει, μὲ τρόπο χαρακτηριστικὰ ἀνάγλυφο, μιὰ περιληπτικὴ θεώρησιν τῆς διαδρομῆς τῆς μαιευτικῆς καὶ γυναικολογίας, καὶ ὑπογραμμίζει τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σημασίαν τῆς συνεργασίας ὄλων τῶν ἐιδικοτήτων καὶ ὄλων τῶν ἐπαγγελμάτων γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐπιστημονικῶν κατακτήσεων τοῦ αἰῶνα μας, σ' αὐτὸν τὸν κοσμογονικὸ κλάδον τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

«Τὸ Μαιευτήριον «Λητώ» συμπληρῶνει φέτος ἕξ χρόνια λειτουργίας. Πρὶν ὀρθωθεῖ ἡ νοσηλευτικὴ μονάδα, ἦταν μιὰ ἀπλή ὁμάδα ἐδιστημόνων πὸ τὰ χρόνια τῆς δικτατορίας γύρευαν στέγη γιὰ νὰ ἐφαρμόσουν μὲ συνέπειαν τὴν πανάρχαιαν τέχνην τῆς ἰατρικῆς.

Ὁργανώθηκαν, ἔχτισαν ἓνα μαιευτήριον καὶ τὸ λειτούργησαν. Ὁ πρωταρχικὸς στόχος ἦταν ἡ προσιτὴ μὲν νοσηλεία, ἀλλὰ ὑψηλῆς στάθμης καὶ ἡ μεγάλη ἀσφάλεια γιὰ τὰ νεογέννητα.

Πιστεύω ὅτι τὸν σκοπὸν αὐτὸν τὸν ἐπιτύχαμε καὶ ἀποδείξαμε, ἀκόμη καὶ στοὺς ἑαυτοὺς μας, ὅτι ἡ ὁμαδικὴ προσπάθεια ἀποδίδει. Πραγματικὰ, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ κοινωνικο - οἰκονομικοῦ συστήματος τῆς χώρας, τὸ ἴδρυμά μας στέκει προ-

σιτὸ σὲ ὄλους καὶ ἐγγυᾶται συνάμα ἀσφάλεια στὸ νεογέννητον καὶ νοσηλείαν ὑψηλῆς στάθμης γιὰ τὴν Ἑλληνίδα μητέρα.

Ἐχοντας δημιουργήσει μιὰ μονάδα μὲ ἰδιωτικὴν, ὡστόσο, πρωτοβουλίαν, δὲν θελήσαμε νὰ σταματήσουμε ἐκεῖ τὴν δραστηριότητά μας καὶ νὰ μείνουμε ἐγκλωβισμένοι σ' ἓνα δικὸν μας κόσμον, γι' αὐτὸ —καὶ ἄσχετα μὲ τὶς ὑποκειμενικὰς ἀνησυχίας τῆς ὁμάδας μας— ἐπιδιώξαμε νὰ συμβάλουμε ἐνεργὰ στὴ μαζικὴ ἀναζήτησιν καὶ προβολὴν θεμάτων τῆς ἐπιστήμης μας. Μ' αὐτὴν τὴν σκέψιν, ἀνοίξαμε τὴν πόρταν τοῦ Μαιευτηρίου μας σὲ τακτικὰς συναντήσεις καὶ σεμινάρια, μὲ καθαρὰ ἰατρικὸν χαρακτῆρα.

Πέραν ὅμως ἀπὸ αὐτό, θεωρήσαμε ὅτι ἓνα λειτούργημα σὰν τὸ δικὸν μας δὲν μπο-

ρεί πιά νά ἐξασκεῖται μέσα σέ στενά πλαίσια ἐπιστημονικο - τεχνολογικά: σάν αυτόνομο κρατίδιο περιτριγυρισμένο ἀπό βάραιθρα. Δέν ἐπιτρέπονται πιά τὰ στεγανά περιζώματα. Γιὰ νά τὸ ἀποδείξω θ' ἀναφερθῶ στὴ δική μου εἰδικότητα, τὴν Μαιευτικὴ καὶ Γυναικολογία καὶ θὰ ὑποβάλλω στὴν κρίση σας τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο κινεῖται καὶ πὺ χαράσσει τὴν σωστή της διάσταση.

Ἦταν τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγέννησης ὅταν ἡ ἰατρικὴ πήρε μιὰ ριζοσπαστικὴ θέση πάνω στὰ προβλήματα τῆς γυναικείας ὑγείας. Τότε, ἀποδιώχνει τὶς μεσαιωνικὲς προκαταλήψεις καὶ ἀσχολεῖται πλέον μὲ τὰ μαιευτικὰ καὶ γυναικολογικὰ θέματα πού ἐπὶ αἰῶνες εἶχε ἐγκαταλείψει στὰ χέρια μαιῶν μὲ ἀσήμαντη, γιὰ νά μὴν πῶ ἀνύπαρκτη, προπαίδευση. Τὸν 16ο αἰῶνα, κυριαρχοῦσε π.χ. ἡ γνώμη ὅτι παράξενες ἀρτηρίες συνέδεαν τὴ μήτρα μὲ τοὺς μαστοὺς καὶ ὅπου, στὶς ἀρτηρίες αὐτές, ἐναλλάσσοντο κατὰ διαστήματα τὸ μητρικὸ γάλα καὶ τὰ ἔμμηνα.

Ἡ μαιευτικὴ τοῦ 17ου αἰῶνα καθορίζεται ἀπὸ τρεῖς γυναικείες μορφές πού συγγράφουν καὶ ἀντίστοιχα ἐγχειρίδια μαιευτικῆς σὲ λαϊκὴ γλῶσσα καὶ ἀπ' ὅπου πηγάζει ἡ γνώση μας γιὰ τὴν πρακτικὴ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἦταν: ἡ γαλλίδα Louise Bourgeois (1609), πού παραστάθηκε στοὺς ἕξι τοκετοὺς τῆς Μαρίας τῶν Μεδίκων, ἡ Jane Sharp, (1671), ἀγγλίδα μὲ ἀμφισβητούμενη καὶ σκοτεινὴ προσωπικότητα, καὶ τέλος ἡ γερμανίδα Justine Siegemundin, (1690), τιτλοφόρος μαῖα τοῦ οἴκου τῶν Βρανδεμβούργων.

Στὸ τέλος ὅμως τοῦ 17ου αἰῶνα, ἀποχτᾶ ἡ χειρουργικὴ ἤδη μιὰ ἄλλη θέση, πιὸ ἰσχυρή, γιατί —μὴ λησμονοῦμε— ὅτι στὸ ἐπιστημονικὸ κλίμα τοῦ Μεσαίωνα εἶχαν παραγνωρίσει τὴν χρησιμότητα τῆς χειρουργικῆς καὶ θεωροῦσαν τὸν χειρουργὸ τὸν χειρώναντα τῆς ἐπιστήμης. Στὰ τέλη, λοιπόν, τοῦ 17ου αἰῶνα καὶ κυρίως τὸν 18ο, μετατρέπονται οἱ ὅροι καὶ μπορεῖ

μὲν νά μὴν ἐξέλεξαν τὴν χειρουργικὴ σάν τὴν πιὸ εὐγενῆ ἀπὸ τὶς εἰδικότητες, τὴν τοποθέτησαν πάντως πρώτη στὴν κλίμακα ἀπὸ πλευρᾶς ἀποτελεσματικότητας. Ἀντιλαμβάνονται, πίσης, ὅτι ἡ μαιευτικὴ ἔχει νά ὀφειλεθῆ ἀπὸ τὴν χειρουργικὴ καὶ τὴν ἀναλαμβάνουν πλέον ὑπὸ τὴν σκέπη τους οἱ χειρουργοί.

Ἀπὸ τότε καὶ μέχρι τὸν αἰῶνα μας ἡ μαιευτικὴ καὶ γυναικολογία προόδευσε μὲν ἀλλὰ μὲ ρυθμὸ βραδύ. Τὸ μεγάλο ἄλλαγμα γίνεται τώρα, στὸν 20ὸ αἰῶνα, ὅπου ξυπνάει ἡ συνείδηση τῆς ἀπαραιτήτου τῆς συνεργασίας.

— Τὸ 1920 οἱ Ἀσχάϊμ καὶ Ζόντεκ ἀνακαλύπτουν τὴν βιολογικὴ καὶ ἐργαστηριακὴ μέθοδο τῆς διαγνώσεως τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ ἀρχίζει ἡ στενὴ συνεργασία βιολόγου καὶ μαιευτῆρα.

— Ἡ εἰδικότητα τῆς παθολογίας συντρέχει πλέον καλύπτοντας τὸν τομέα τῶν καρδιολογικῶν παθήσεων ἢ τοῦ διαβήτη, γιὰ νά μὴν ἀναφερθῶ παρὰ σὲ δύο.

— Ἡ χειρουργικὴ ἐξελισσεται ἀκόμη παραπάνω καὶ στὴν μαιευτικὴ π.χ. ἀντικαθίσταται ἡ ὑψηλὴ ἐμβρυολογία μὲ τὴν καισαρικὴ τομὴ, κάθετο στὴν ἀρχή, ἐγκάρσια ἀργότερα.

— Ἡ εἰδικότητα τῆς ἀκτινολογίας μᾶς προσφέρει στὸ πρῶτο ἡμισυ τοῦ αἰῶνα τὴν ὑστερο - σαλπιγγογραφία γιὰ νά ἀποχτήσουμε τὴν εἰκόνα τῆς μήτρας μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων καὶ τώρα ἐξασφαλίζει ἔγκαιρη διάγνωση τῶν ὄγκων τῶν μαστῶν μὲ τὴν μοστογραφία, καὶ πολὺ πρόσφατα μὲ τὴν ξηρογραφία.

— Δημιουργοῦνται τράπεζες αἵματος καὶ ἀντιμεταπίζονται οἱ αἱμορραγίες.

— Τὸ 1940, οἱ Λαντστάινερ καὶ Βίνερ μᾶς ἀποκαλύπτουν τὸν ρόλο πού παίζει ὁ παράγων ρέζους στὴν ἐγκυμοσύνη, πού τώρα ἔχει βρεῖ πιά τὴ λύση του μετὰ τὴν ἀνακάλυψη τῆς ἀντιρέζους σφαιρίνης.

— Τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ χρόνια μᾶς δίνουν τὶς σουλφamidες καὶ ἀκολουθεῖ κα-

τὰ πόδας ἢ ἀνακάλυψη τῆς πενικιλίνης, καὶ γενικὰ τῶν ἀντιβιοτικῶν, ποὺ ρίχνουν κεραυνοβόλα τὴν πυραμίδα τῶν θανάτων ἀπὸ λοίμωξη. Ἐνδεικτικὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι τὸ 1935 ἐπὶ 10.000 τοκετῶν σημειώνονται στατιστικὰ 58 θάνατοι, ἐνῶ τὸ 1974, ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀριθμοῦ τοκετῶν, μόλις 2.

Σὲ ὅσα ἔλεγα πρὶν, πρέπει νὰ προσθέσω τὴ συμβολὴ τῆς ἀνατομικῆς παθολογίας ποὺ συμπαρίσταται σὲ προβλήματα ἀπὸ τὰ πλέον κοινὰ μέχρι τὰ πλέον πολὺπλοκα.

Πῶς νὰ μὴν ἀναφερθῶ καὶ στὴν φαρμακολογία, τὴν ἀνοισθησιολογία, τὴν κυτταρολογία ὅπου ὁ Γεώργιος Παπανικολάου καθιερώθηκε ἀνάμεσα στοὺς τιτάνες τῆς ἱατρικῆς, ἐξασφαλίζοντας στὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἔγκαιρη διάγνωση τοῦ καρκίνου τοῦ τραχήλου τῆς μήτρας καὶ προσφέροντάς μας ἐπίσης τὶς πλέον χρήσιμες ἐνδείξεις γιὰ τὴν ἐπίλυση καὶ τῶν ἐνδοκρινολογικῶν προβλημάτων τοῦ γυναικείου κύκλου.

— Ὁ καρκίνος δαμάζεται κάπως μὲ τὶς ἀκτινοβολίες τοῦ κοβαλτίου καὶ μὲ τὸν ραδιενεργὸ χρυσό.

Ὁ Κολντέριο Μπαρσία, ὁ σύγχρονος μελετητὴς τοῦ μητρικοῦ μυός, ἀνοίξε ἕνα νέο κεφάλαιο : τὴν φυσιοπαθολογία τῆς κήσεως.

— Τὰ μηχανικὰ μέσα ἐξελίσσονται μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, μὲ τοὺς ὑπέρηχους, μάλιστα, σὰν τελευταία προσφορά τῆς ἠλεκτρονικῆς πρὸς τὴ μαιευτικὴ.

— Ἀκολουθοῦν νέες μέθοδοι διαγνωστικῆς : ἡ ἀμνιοσκόπηση, ἡ ἐμβρυοσκόπηση, ἡ ἀμνιοπαρακέντηση, ἡ μέθοδος προσδιορισμοῦ τοῦ Πεχά, τὸ ἐμβρυϊκὸ ἠλεκτροκαρδιογράφημα. Καὶ διὰ μίᾳς γεννιούνται νέες παραειδικότητες ὅπως π.χ. ἡ περινεογεννητικὴ ἱατρικὴ.

Μ' ὅλα αὐτὰ θέλω νὰ πῶ, ὅτι γιὰ νὰ βγεῖ ἕνας ἄνθρωπος στὸν κόσμον ἢ γιὰ νὰ

γιατρευθεῖ συμμετέχουν πάμπολλες εἰδικότητες τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου. Ἀλλὰ καὶ πέρα ἀπὸ αὐτοὺς, ποὺ ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ἱατρικοῦ δυναμικοῦ, πῶς θὰ μπορούσαμε νὰ κινηθοῦμε χωρὶς νὰ σταθοῦν πλάϊ μας τεχνίτες, μαῖες, τηλεφωνήτριες καὶ ὑδραυλικοί; Δουλεύουμε ὅλοι, δηλαδή, μέσα στὸ σύστημα παροχῆς ὑπηρεσιῶν ὑγείας καὶ εἴμαστε ὅλοι ἀπαραίτητοι γιὰ νὰ κινηθεῖ καλά.

Καὶ ἂν σᾶς κούρασα γιὰ νὰ σᾶς κάνω αὐτὴν τὴν ἀνασκόπησι ἦταν γιὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω πόσο ἐδραιωμένη εἶναι ἡ πίστη μας ὅτι, παρὰ τὴν φαινομενικὴ αὐτοτέλειά της, μιὰ ἐπιστῆμη δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνα ἀπὸ τὰ ἀναπόσπαστα μέρη τοῦ πολιτιστικοῦ συνόλου μιᾶς χώρας καὶ τελικὰ ὁλόκληρου τοῦ κόσμου. Ἐπειδὴ, λοιπὸν, τὸ ἀντικρίζουμε ἔτσι τὸ θέμα, αἰσθανθήκαμε τὴν ἀνάγκη νὰ βγοῦμε ἔξω ἀπὸ τὸ στενὸ μας περιβάλλον καὶ μαζί μὲ ἄλλες εἰδικότητες —ἀκόμη καὶ ἐξωϊατρικές— νὰ ὀργανώσουμε αὐτὸ τὸ συμπόσιο πλησιάζοντας ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἱατρικὰ θέματα καὶ ἄλλα, πρὸ πλατειᾶ, γιὰτὶ καὶ αὐτὰ μᾶς ἀφοροῦν, ὄχι μόνο σὰν γιατροὺς ἀλλὰ καὶ σὰν πολῖτες ποὺ ἐπιδιώκουν τὴν εὐτυχὴ διάπλαση τοῦ συστήματος παροχῆς ὑγείας στὴ χώρα μας.

Τώρα, μάλιστα, ποὺ θὰ μᾶς ζητηθεῖ νὰ λάβουμε θέση ἀνάμεσα στὶς χώρες ἐκείνες τῆς Εὐρώπης ποὺ θέλουν νὰ τὴν κάνουν μιὰ δύναμη μὲ τοὺς δικούς της σκοπούς, πρέπει νὰ εἴμαστε ἔτοιμοι καὶ γνώστες τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν Εὐρωπαϊὸ πολίτη ἢ ἐπιστήμονα. Ἄν θέλουμε σὰν ἐπιστῆμονες δὲ νὰ λάβουμε μιὰ ἰσάξια καὶ ὄχι μόνον ἰσόνομη θέση ἀνάμεσά τους, πρέπει νὰ ἀποδείξουμε τὶς ἱκανότητές μας.

Δυστυχῶς, ἡ Ἑλλάδα γιὰ πολλοστὴ φορὰ θὰ δώσετε ἐξετάσεις. Ὅτι ξέρομε τὸ μάθημά μας εἶναι βέβαιο, ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ τὸ ἀποδείξουμε. Νομίζω ὅτι ὅλοι εἴμαστε ἔτοιμοι καὶ γι' αὐτὴ τὴ δοκιμασία.